

UNDERVISNINGS- MATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

MUSIK (TVÆRFAGLIGT FORLØB MED HISTORIEFAGET) MELLEMTIN

Materialet med Rune Herholdt & The Gospel Brothers er lavet som en website med materiale til undervisningen.

- Lyt til gospelmusik
- Læs om nedslag i gospelmusikkens historie
- Spil gospelmusik

Brug før / efter skolekoncert med

RUNE HERHOLDT & THE GOSPEL BROTHERS

Sing for Freedom

Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

- 3** Sådan bruges materialet
- 4** Fælles mål
- 5** Til læreren
 - Obligatorisk forberedelse
 - Præsentation af Rune Herholdt & The Gospel Brothers
- 6 Undervisningsmateriale musik**
- 7** Sammenspilsarrangement
"Free at Last"
Lærervejledning til "Free at Last"
- 8** Nedslag i gospelmusikkens historie
- 9** Elev-præsentationer (elevark)
 - 10-11** Harriet Tubman
 - 12** Rosa Parks
 - 13** Martin Luther King
 - 14** Nina Simone
- 15 Praktisk info om koncerten**
- 16** Til kontaktlæreren
- 17** Praktiske oplysninger
- 18** Koncertplakat

Foto: Carsten Herholdt & The Brand Agency

Forsidefoto: Carsten Herholdt & The Brand Agency

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk meget gerne den obligatoriske intro, som sikrer, I er godt klædt på til koncerten.

1. OBLIGATORISK FORBEREDELSE

1 time

INTRODUKTION TIL KONCERTEN

Som optakt til koncerten med Rune Herholdt & The Gospel Brothers introduceres gruppen i en præsentationsvideo. En lyn-intro til genren og lytteøvelser med fokus på at finde ligheder og forskelle i tre gospelnumre klæder eleverne på til koncerten.

- Præsentationsvideo med Rune Herholdt & The Gospel Brothers (link til website), se s. 5
- Lytteøvelser - find ligheder/forskelle i musikken, se s. 5

2. MUSIK - SAMMENSPILSARRANGEMENT "FREE AT LAST"

6 timer

LÆR AT SPILLE GOSPEL

Rune Herholdt & The Gospel Brothers har lavet et sammenspilsarrangement over gospelnummeret "Free at Last".

Med videoklip, lydfiler og partitur af sangen og rytmegruppen er det lige til at gå til, og eleverne lærer at spille med den helt rigtige feeling.

- Sammenspilsarrangement "Free at Last" (link til website), se s. 7
- Lærervejledning til sammenspil, se s. 7

3. MUSIK - NEDSLAG I GOSPELMUSIKKENS HISTORIE

4 timer

BAGGRUNDSMATERIALE OM GOSPELMUSIKKENS HISTORIE

Forløbet indeholder nedslag i gospelmusikkens historie og giver eleverne et indblik i betydningen af sang og sange i den afroamerikanske kamp for frihed. Siderne er tænkt som baggrundsmateriale til lærerens videreformidling til eleverne - med forslag til elevpræsentationer i 6. klasse af Harriet Tubman, Rosa Parks, Martin Luther King og Nina Simone, som alle er vigtige personer i gospelmusikkens historie.

Arbejd evt. sammen med historielæreren om forløbet

- Nedslag i gospelmusikkens historie, se s. 8
- Lærervejledning til baggrundsmateriale, se s. 8
- Elevark se s. 9-14

FÆLLES MÅL

Kompetencemål
flerårige læringsmål

Færdigheds- og vidensmål
etårige læringsmål

Læringsmål
for undervisningsforløb

MUSIK (4. - 6. klasse)

OBLIGATORISKE KOMPETENCEOMRÅDER OG -MÅL

Kompetenceområde

1. Musikudøvelse
2. Musikforståelse

Kompetencemål

Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse med bevidsthed om egen og andres rolle i musikalsk udfoldelse (efter 4. klasse) Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik fra forskellige genrer, kulturer og perioder (efter 6. klasse)

VEJLEDENDE FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Spil (efter 4. klasse)

Eleven kan anvende musik-instrumenter i enkle sammenspilsarrangementer.

Eleven har viden om spil-
leteknik og sammenspil

Musikhistorie (efter 6. klasse)

Eleven kan beskrive træk ved musik fra musikhistoriske perioder.

Eleven har viden om perioder og fagord samt begreber i musikhistorien

HISTORIE (4. - 6. klasse)

OBLIGATORISKE KOMPETENCEOMRÅDER OG -MÅL

Kompetenceområde

Historiebrug

Kompetencemål

Eleven kan fortælle om, hvordan mennesker er påvirket af og bruger historie (efter 4. klasse)

VEJLEDENDE FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Historisk bevidsthed

Eleven kan forklare, hvorledes de og andre er historieskabte og skaber historie

Eleven har viden om personer og hændelser, der tillægges betydning i historien

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven lærer om gospelgenrens stiltræk
2. Eleven lærer at synge/spille med den rigtige feeling
3. Eleven bliver bevidst om sangenes og musikkens betydning for frihed og lighed
4. Eleven får et kendskab til begivenheder og markante personer i gospelmusikkens historie

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL LÆREREN

“Sing for Freedom” formidler musikalsk og medrivende fortællingen om, hvordan sang har spillet en vigtig rolle i de sorte amerikaneres kamp for frihed. Med nedslag i den afroamerikanske befolknings historie synger og spiller Rune Herholdt & The Gospel Brothers nogle af de sange, der gav sammenhold og styrke til denne kamp - især under borgerrettighedsbevægelsen i 1960'erne, hvor sangene blev sunget under demonstrationer og protestmarcher og bag tremmerne i sydens fængsler. Frihedsbegrebet står centralt i koncerten, der undervejs inddrager eleverne aktivt med sang, klap og bevægelse.

MUSIKERNE ER

Rune Herholdt - Sang/guitar

Stephen Nørrelykke - Keyboards/sang

Jimmi Bech - Trommer/sang

Bjørn Petersen - Kontrabas/sang

OBLIGATORISK FORBEREDELSE - 1 TIME

OBLIGATORISK FORBEREDELSE →

PRÆSENTATIONSVIDEO

Læs om gospelgenren og se præsentationsvideoen med Rune Herholdt & The Gospel Brothers. Tal med eleverne om, hvad de på den baggrund tror, de skal opleve, og hvilke forestillinger de har om koncerten.

LIGHEDER/FORSKELLE I MUSIKKEN

Præsentationsvideoen vises igen - nu med fokus på at finde ligheder/forskelle i musikken karakter og stiltræk i de tre gospelnumre, som gruppen spiller et udpluk af: “The Gospel Train”, “Down By the Riverside” og til sidst “I Wish I Knew How It Would Feel To Be Free”.

Lav overblikket på tavlen, skriv sangtitlerne og lyt igen (0.37)

• Solist/kor

Alle tre numre er båret af en solist og et kor, hvilket er et karakteristisk stiltræk i gospelmusik. Oftest er det sådan, at solisten “kalder”, og koret “svarer”. Det er dét, der hedder call-response. Lyt og se, om eleverne kan finde passager med call-response.

• Rytmegruppen

I gospelmusik er der ofte en rytmegruppe. Navngiv instrumenterne i videoen og lyt efterfølgende efter rollefordelingen i rytmegruppen - er der passager, hvor et af instrumenterne træder tydeligere frem? Hvem bestemmer tempoet? Hvilket instrument spiller overgangen fra et nummer til et andet?

• Musikkens stemning

Alle tre numre er båret af gospel-inspireret energi, og hvis man lytter godt efter, kan man sikkert fornemme, at musikken udtrykker en stemning. Den kan være opløftende, glad, trist eller noget helt fjerde. Der kan også være flere stemninger på én gang. Lad eleverne komme med deres bud på, hvilke(n) stemning(er) de fornemmer. Musikalske virkemidler som tempo, harmonik (dur eller mol) og sangens feeling kan hjælpe på vej.

A large, irregular orange shape, resembling a stylized drop or a cloud, centered on a white background. It has a smooth, rounded bottom and a more jagged, organic top edge.

**UNDERVISNINGS-
MATERIALE
MUSIK**

MUSIK - 6 TIMER

Sammenspilsarrangement "Free at Last" vises på websitet i 6 trin.

FREE AT LAST ARRANGEMENT →

KOM GODT I GANG MED AT SPILLE

1. Intro

Fortæl eleverne om nummeret "Free at Last"

2. Lyd

Lyt til "Free at Last", indspillet i to versioner af Rune Herholdt & The Gospel Brothers.

1. version er sammenspilsdemo'en, som eleverne øver efter. 2. version er med gruppens egen fortolkning af nummeret.

Læs sangteksten sammen med eleverne og fremhæv sangens titel i en samtale med eleverne om at være og føle sig frie.

3. Sangark

Alle i klassen lærer melodi/tekst, mens de lytter til sammenspilsdemo'en - alle synger med, så godt de kan. Udvid med 2. stemme, når 1. stemme er indøvet. Solisten(erne) udvælges, og de to stemmer sættes sammen. Arbejd med fraseringer og betoning samt forskellen på call-response.

4. Rytmepartiur

Læs om hvert instrument og lidt om spilleteknik. Rytme-partitur med alle stemmer/instrumenter med dertilhørende lydfiler vises her.

RYTMEPARTIRUR M.M →

5. Øve-videoer

Elbas, klaver, guitar og trommer bliver introduceret i øve-videoer i et roligt tempo, så alle kan være med. Instrumenterne fordeles blandt musikerne i klassen, og de forskellige figurer læres.

6. Percussion

Hvis nogle ønsker at spille percussion, kan man her se figurer til koklokke, shaker og conga samt høre sammenspilsdemoen med disse instrumenter fremhævet.

Spil sammen

Når alle har øvet længe nok og kan deres figur/stemme, begynder sammenspillet. Brug gruppens demo-version (trin2) til at spille med eller som inspiration.

Et videre arbejde med sangteksten

I versene kan solisterne synges den oprindelige tekst fra sangarket. Man kan også prøve at opfordre eleverne til at skrive deres egne vers, fx ud fra temaet omkring frihed, men med udgangspunkt i elevernes egen virkelighed. Det kan også være, der er nogle, der kan rappe eller beatboxe i versets break-takter. På den måde kan eleverne være med til at skabe deres egen version af sangen.

Fotos: unsplash

MUSIK - 4 TIMER (evt. i forløb med historiefaget)

GOSPELMUSIKKENS HISTORIE →

Forløbet "Nedslag i gospelmusikkens historie" findes på websitet - også som pdf, hvis printudgaven ønskes.

Baggrundsmaterialet "Nedslag i gospelmusikkens historie" giver et fyldestgørende historisk overblik over det nordamerikanske slaveri, raceadskillelsen og borgerrettighedsbevægelsen. Desuden skitserer det gospelmusikkens historie fra koloniseringen af Amerika, gennem work songs, spirituals og nyere gospel-sange, der alle formidler et vigtigt budskab om frihed og lighed.

FORMIDLING PÅ TO MÅDER

1. Læreren formidler stoffet
Læreren bruger baggrundsmaterialet i en videreformidling til eleverne med videoklip, billeder og lyd.
2. Eleverne præsenterer undervejs (6. klasse)
Læreren formidler stoffet, og undervejs kommer eleverne på banen med elevpræsentationer af fire vigtige personer, der alle har bidraget til afroamerikanernes kamp for frihed: Harriet Tubman, Rosa Parks, Martin Luther King og Nina Simone.

Overblik over afsnittene, heriblandt de fire vigtige personer

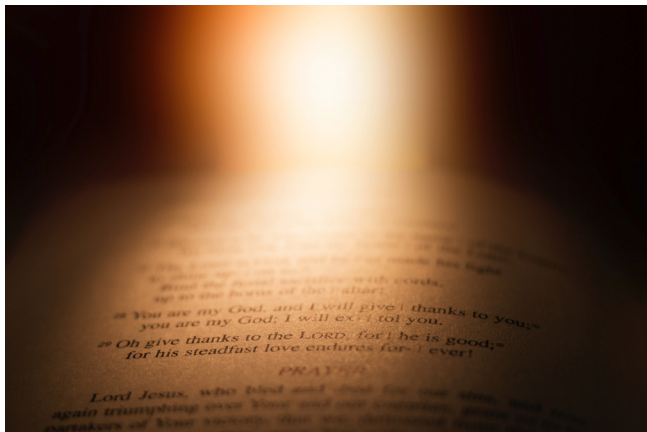
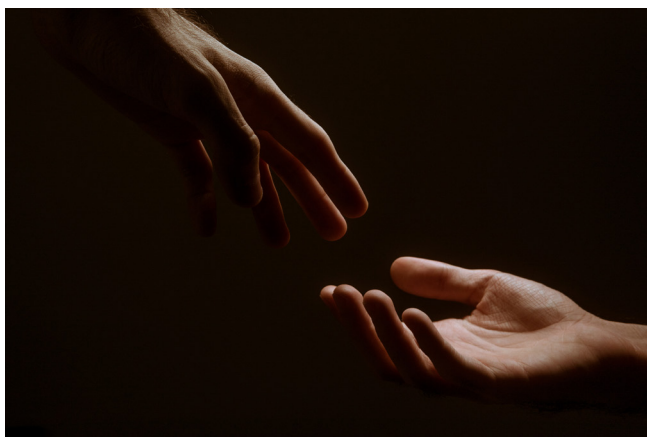
1. Koloniseringen af Amerika
2. Tidlig afroamerikansk musik
3. The Underground Railway (**Harriet Tubman**)
4. Borgerkrig og raceadskillelse
5. Den Amerikanske Borgerretsbevægelse (**Rosa Parks**)
6. Protest gennem ikke-vold og sang (**Martin Luther King**)
7. Syng for frihed (**Nina Simone**)
8. Tiden efter og i dag

Fotos: unsplash

ELEVPRÆSENTATIONER FOR 6.KLASSE

Lav fire elevgrupper som hver har én af de fire personer i fokus (vær opmærksom på, at Martin Luther King og Rose Parks er korte fagtekster. Harriet Tubman og Nina Simone indeholder fagtekster med engelske sangtekster/videoklip)

Udléver elevark med fagteksterne og forklar rammen for præsentationen, se s. 9-14.

ELEVPRÆSENTATIONER FOR 6.KLASSE

Om lidt skal I dele jeres viden om _____ med resten af klassen

- Læs fagteksten og fortæl hinanden i gruppen, hvad den handler om
- Find frem til hvad jeres person gjorde, der var så betydningsfuldt i forhold til den afroamerikanske befolknings kamp for frihed og lighed - nævn gerne flere ting! (Søg evt. efter informationer på nettet)
- Har I et bud på, hvordan det blev modtaget af befolkningen dengang? Hvad mener I om dét, personen gjorde?
- Beslut jer for en overskrift, der fortæller om dét, personen gjorde
- Gør klar og del jeres viden med klassen

Fotos: unsplash

HARRIET TUBMAN

Harriet Tubman blev født i 1820 i Maryland af afroamerikanske forældre og voksede op i slavefangenskab. Allerede da hun var 6, blev hun skilt fra sin mor og lejet ud til forskellige hvide familier, hvor hun arbejdede med børnepasning og husarbejde. Harriet blev gentagne gange udsat for piskning og voldsom korporlig afstraffelse. I 1849 flygtede Harriet fra sin slavetilværelse. Det lykkedes hende med hjælp fra den underjordiske jernbane at krydse grænsen til Pennsylvania, der var en fristat, hvor slaveri var forbudt.

De følgende elleve år arbejdede Harriet som konduktør på The Underground Railroad, og det lykkedes hende personligt at befri mere end 70 slavegjorte. Tubman blev aldrig fanget, og alle de slaver, hun befriede, klarede turen sikkert til Nordstaterne og Canada. Harriet fik tilnavnet Moses, fordi hun ligesom den jødiske profet førte sit folk fra en slavetilværelse til et liv i friheden. Myten fortæller også, at hun sang "Go Down Moses" om natten som signal om, at hun var i området og ville hjælpe alle, der ønskede at flygte med at komme med på det næste "tog" nordpå.

"The underground railway" (den underjordiske jernbane) var et hemmeligt netværk af sikre ruter og skjulesteder, som slaverne fra Sydstaterne brugte til at flygte fra slavefangenskab og nå i sikkerhed i Nordstaterne.

Foto: Library of congress

GO DOWN, MOSES

“Go down, Moses” er inspireret af Bibelens fortælling om Moses, der befrier det jødiske folk fra det egyptiske slaveri. Slavegjorte afroamerikanere kunne relatere til fortællingen om faraoen, som repræsenterede slaveholderne, og den rummer det håbefulde budskab om, at Gud vil hjælpe dem, der er forfulgt. Sangen rummer derfor flere budskaber, og mange slaveholdere forbød sangen på grund af netop disse budskaber.

Teksten siger:

*When Israel was in Egypt's land
Let my people go
Oppress'd so hard they could not stand
Let my people go*

*Go down, Moses
Way down in Egypt's land
Tell old Pharaoh
Let my people go*

**HØR LOUIS ARMSTRONG
SYNGE GO DOWN MOSES HER**

WADE IN THE WATER

Harriet Tubman brugte også sangen ”Wade in the Water” for at instruere undslippende slaver om at løbe gennem floden for at sikre, at blodhundene, som slavefangerne brugte, ikke kunne opsnuse deres spor. Den og mange andre sange menes at have indeholdt tydelige instruktioner til flygtende slaver om, hvordan man undgår at blive taget til fange, og hvilken rute de skal tage for at komme til frihed.

Teksten siger:

*Wade in the water
Wade in the water, children
Wade in the water
God's gonna trouble the water*

**HØR WADE IN THE WATER MED
THE BROTHERHOOD SINGERS**

Fotos: unsplash

ROSA PARKS

Fredag den 1. december 1955 tog Mrs. Rosa Parks, Montgomery, Alabama, som så mange gange før bussen hjem fra sit arbejde. Men hun gjorde netop denne dag noget, hun aldrig havde gjort før. Hun nægtede at overlade sin plads til en hvid mand og rykke ned bag i bussen.

Rosa Parks blev arresteret, hvilket fik den lokale borgerretsbevægelse til at opfordre til boykot af det lokale busselskabs raceadskilte busser. Boykotten blev særdeles effektiv, fordi de sorte, der udgjorde 75% af kunderne, undlod at benytte busserne i de 381 dage, den varede. Boykotten fik stor medieomtale, og sagen endte med, at højesteret dømte til fordel for borgerretsbevægelsen. Dermed blev det slået fast, at afroamerikanere havde samme rettigheder som hvide amerikanere - også når de kørte i bus.

Foto: *unsplash*

MARTIN LUTHER KING

Martin Luther King var en ung præst i Montgomery, der blev leder af busboykotten. Dette gjorde King til den åndelige lederskikkelse for den amerikanske borgerrettighedsbevægelse.

King førte an i adskillige marcher og kampagner mod sociale uretfærdigheder for afroamerikanere og deres mangel på grundlæggende rettigheder som f.eks. retten til at stemme ved de forskellige valg. Med sin opfordring til fredelig protest uden vold var King i stand til at inspirere millioner af både sorte og hvide i kampen for lighed. Strategien med ikke-vold baserede King på kristendommens budskab om næstekærlighed.

Foto: unsplash

Mange etablerede musikere engagerede sig i borgerretskampen, bl. a. ved at skrive sange, der var stærkt kritiske over for den afroamerikanske befolknings urimelige forhold. En af dem var sangeren og pianisten Nina Simone (1933-2003). Simone havde selv som sort kvinde oplevet racisme, da hun blev nægtet optagelse på musikkonservatoriet som klassisk pianist. I stedet fik hun en karriere som sanger, pianist og sangskriver og blev en markant stemme i kampen mod racisme.

“I Wish I Knew How It Would Feel To Be Free”

Nina Simones fortolkning af sangen “I Wish I knew How It Would Feel To Be Free” blev et af borgerretsbevægelsens meget populære “lydspor” og er stadig den dag i dag en sang med stor betydning for den afroamerikanske befolknings kamp for frihed.

*I wish I knew how it would feel to be free
I wish I could break all the chains holding me
I wish I could say all the things that I should say
Say 'em loud, say 'em clear
For the whole round world to hear*

Fotos: unsplash

**HØR NINA SIMONE SYNGE
I WISH I KNEW HOW**

A large, irregular orange shape resembling a water droplet or a stylized leaf, centered on a white background. It has a smooth, rounded bottom and a slightly jagged top edge.

PRAKTISK INFO OM KONCERTEN

TIL KONTAKTLÆREREN

KONCERTEN

“Sing for Freedom” formidler musikalsk og medrivende fortællingen om, hvordan sang har spillet en vigtig rolle i de sorte amerikaneres kamp for frihed. Med nedslag i den afroamerikanske historie synger og spiller Rune Herholdt & The Gospel Brothers nogle af de sange, der gav sammenhold og styrke til denne kamp. Især under borgerrettighedsbevægelsen i 1960’erne, hvor sangene blev sunget under demonstrationer og protestmarcher og bag tremmerne i sydens fængsler. Frihedsbegrebet står centralt i koncerten, der undervejs inddrager eleverne aktivt med sang, klap og bevægelse.

MUSIKERNE ER

Rune Herholdt - Sang/guitar
Stephen Nørrelykke - Keyboards/sang
Jimmi Bech - Trommer/sang
Bjørn Petersen - Kontrabas/sang

MUSIK TIL BRUG I FORBEREDELSEN

Findes som links i materialer og på lms.dk

UNDERVISNINGSMATERIALET

Undervisningsmaterialet til Rune Herholdt & The Gospel Brothers er lavet som et digitalt materiale til musikfaget. 1. del er en obl. forberedelse med video-præsentation af gruppen samt lytteøvelser med gospelnumre. 2. del er et sammenspilsarrangement over gospelnummeret “Free at Last” 3. del indeholder et forløb om gospelmusikkens historie med et indblik i betydningen af sang og sange i den afroamerikanske kamp for frihed og lighed.

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede musik- og børnehaveklasselærere.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen
LMS og Rune Herholdt & The Gospel Brothers

Foto: Carsten Herholdt

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

Her finder du også musikeksempler til brug i undervisningen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Mellemtrin
Medvirkende:	4
Max antal elever:	150
Koncertlængde:	45 minutter
Opstillingstid:	30 minutter
Nedtagningstid:	30 minutter
Hjælpere:	Gerne 2-3 hjælpere til at bære udstyr ind.

Lokale:	Rum med god akustik, fx gymnastiksal. Ikke gennemgangsløse og helst ikke sportshal.
Scene:	Fint med opstilling på gulv
Publikum:	Helst på den brede led (få, men lange rækker). Eleverne skal helst sidde på gulv/madrasser.
Mørklægning:	Nej
Strøm:	230 V ved scenen
Omlægningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Vand, kaffe/te med mælk. Evt. lidt frugt og brød.

Ved ankomst:	Musikerne henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt.
Orkesterkontakt:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med musikerne i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten.

Foto: Carsten Herholdt

KONTAKTPERSON

Rune Herholdt
Mobil: 5194 0518
E-mail: info@runeherholdt.dk

[SEND MAIL](#)

HUSK AT EVALUERE

Efter koncerten bedes I udfylde et evalueringsskema på lms.dk, hvor I også kan læse, hvad musikerne skriver om deres besøg hos jer. I vil modtage en mailpåmindelse om det. Jeres evaluering er vigtig for musikerne samt for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert.

KONCERT

RUNE HERHOLDT & THE GOSPEL BROTHERS

Foto: Carsten Herholdt

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

Levende
Musik i Skolen

